ANTIQUITATES MATHEMATICAE
Vol. 17, 2023, p. 249—255
doi: 10.14708/am.v17i1.7237

$\int_{2007}^{\infty}$ am ptm

Varia

Lech Maligranda (Poznań i Luleå)

XXXIV Konferencja z Historii Matematyki, Będlewo 2023

Streszczenie. Poniższy tekst zawiera informacje o *XXXIV Konferencji z Historii Matematyki*, która odbyła się w Będlewie w dniach 7–11 maja 2023.

Klasyfikacja tematyczna AMS (2020): 01A60, 01A70, 01A55, 01A20.

Słowa kluczowe: Historia matematyki, konferencje, matematyka XIX i XX wieku, matematycy w Europie, matematyka polska, biografie i personalia, matematyka grecka, równania algebraiczne 5-go stopnia, historia topologii algebraicznej.

1. Dlaczego zostałem organizatorem tej konferencji? Konferencja odbyła się w Ośrodku Konferencyjnym Instytutu Matematycznego PAN w Będlewie w dniach 7–11 maja 2023. Uczestnicy zjeżdżali się w niedzielę po południu 7 maja na kolację, a konferencja trwała cztery dni, od poniedziałku do czwartku, i zakończyła się w czwartek 11 maja po obiedzie. Na całej konferencji obecnych było 12 uczestników. Ponadto czterech uczestników przebywało na konferencji tylko jeden lub dwa dni, była też inna grupa czworga uczestników dojeżdzających z Poznania na jeden lub dwa dni (bez noclegu w ośrodku i z ewentualnym obiadem).

Termin konferencji był przekładany trzykrotnie z powodu pandemii Covid19. Nie odbyła się w maju 2020, 2021 i 2022 (dokładniej: 3–8 V 2020, 16–21 V 2021, 8–13 V 2022). Jej organizatorem, jak bardzo wielu poprzednich, miał być Witold Więsław. Jednakże w grudniu 2022 napisał do mnie z zapytaniem, czy podjąłbym się przygotowania i prowadzenia tej konferencji, gdyż:

> *Od roku mam częściowo sparaliżowane nogi, co jest spowodowane nowotworem. Z trudem mogę poruszać się po mieszkaniu, czy też prowadzić samochód. Zejście po schodach jest horrorem.*

Wobec tego w połowie stycznia 2023 zadzwoniłem do niego z informacją, że podejmę się organizacji konferencji pod warunkiem odpowiedzi od minimum 15 osób gotowych wygłosić odczyt. Konferencja nie powinna być krótsza niż 3 dni (3 dni x 5 odczytów dziennie = 15 odczytów).

Witold Więsław uczestniczył w prawie wszystkich konferencjach z historii matematyki, a od pewnego czasu organizował je i to niemal samodzielnie. Był nie tylko uczestnikiem i organizatorem, ale także redaktorem materiałów konferencyjnych.

Niestety, 23 stycznia 2023 Witold Więsław zmarł we Wrocławiu (ur. 29 marca 1944 w Warszawie) i dlatego poczułem się zobligowany do organizacji tej konferencji.

Zapraszałem do udziału w konferencji wiele osób zainteresowanych historią matematyki bądź historiami w matematyce. Zgłosiło się 20 osób gotowych wygłosić odczyt bądź odczyty, wśród nich były trzy osoby ze Lwowa i jedna z Pragi.

Fot. 1: Uczestnicy konferencji w dniu 9 maja 2023[1].

[1]Od lewej: Jan Koroński, Lech Maligranda, Wiesław Wójcik, Iryna Banakh, Jarosław Prytuła, Olena Hryniv, Jan Strelcyn, Piotr Błaszczyk, Zbigniew Lipecki, Małgorzata Terepeta, Stanisław Domoradzki, Władysław Wilczyński, Marek Wójtowicz (obecny tylko na odczycie J. Kąkola), Tomáš Pavlíček, Jerzy Kąkol, Krzysztof Szajowski, Roman Duda.

Dziękuję Centrum Banacha i Politechnice Poznańskiej za przyznanie dofinansowania, które pozwoliło gościć matematyków ze Lwowa.

2. Program konferencji. Pełny program *XXXIV Konferencji z Historii Matematyki* można znaleźć w internecie pod adresem
`https://sites.google.com/impan.pl/xxxivkonferencja/programme`,
a niżej przytoczam go (z dwiema modyfikacjami) z pominięciem godzin na codzienne śniadania (8.00–9.00), przerw na kawę (11.00–11.30 i 16.30–17.00), obiady (13.00–15.00) i kolacje (18.00–19.00). Nadmienię, że wszystkie odczyty zostały wygłoszone po polsku.

Poniedziałek (8 V 2023)

9.00–9.10 Lech Maligranda (Poznań i Luleå), *Otwarcie konferencji*

9.10–9.55 Lech Maligranda (Poznań), *Wspomnienie o Witoldzie Więsławie (1944–2023)*[2]

Fot. 2: Otwarcie konferencji 8 maja 2023. Pierwszy z lewej Szymon Więsław – syn Witolda Więsława.

10.00–11.00 Roman Duda (Wrocław), *Matematyka polska w okresie rozbiorów*

[2]Na odczycie obecny był syn Witolda – Szymon Więsław.

11.30–12.30 Piotr Błaszczyk (Kraków), *Dziedzictwo Euklidesa*

12.30–13.00 Olena Hryniv (Lwów), *Z historii Polskiego Towarzystwa Matematycznego we Lwowie*

15.00–15.45 Małgorzata Terepeta (Łódź), *100 lat twierdzenia Banacha o punkcie stałym. I*

15.45–16.30 Wiesław Wójcik (Częstochowa), *Prace Stefana Mazurkiewicza nad teorią prawdopodobieństwa*

17.00–18.00 Bartosz Naskręcki (Poznań), *Kryptologiczny przełom Rejewskiego, Różyckiego i Zygalskiego oraz ich wpływ na kryptologię powojenną*

Wtorek (9 V 2023)

9.00–10.00 Władysław Wilczyński (Łódź), *Prof. Jan Lipiński i dowody z Księgi*

10.00–11.00 Jerzy Kąkol (Poznań), *O problemie Banacha–Mazura z lat trzydziestych*

11.30–12.30 Jarosław Prytuła (Lwów), *Doktoraty, habilitacje i konkursy matematyków na Politechnice Lwowskiej*

12.30–12.55 Krzysztof Szajowski (Wrocław), *Badania kombinatoryczne Barbary Rokowskiej (1926–2012)*

15.00–15.45 Małgorzata Terepeta (Łódź), *100 lat twierdzenia Banacha o punkcie stałym. II*

15.45–16.30 Jolanta Grala-Michalak (Poznań), *Historia notacji aktuarialnej*

17.00–18.00 Jan Koroński (Kraków), *Antoni Leon Dawidowicz (1952–2022) – życie oraz działalność naukowa, dydaktyczna i społeczna w pierwszą rocznicę śmierci*

Środa (10 V 2023)

9.00–10.00 Roman Murawski (Poznań), *Związki Szkoły Lwowsko–Warszawskiej z uniwersytetem w Poznaniu*

10.00–10.50 Stanisław Domoradzki (Rzeszów), *Antiquitates Mathematicae w latach 2014–2022*

10.50–11.00 Zbigniew Lipecki (Wrocław), *Rok 2023 czy 2023 rok?*

11.30–12.00 Iryna Banakh (Lwów), *Odnalezienie tablicy nagrobnej Zygmunta Janiszewskiego na cmentarzu Łyczakowskim we Lwowie*

12.00–13.00 Tomáš Pavlíček (Praga), *Entangled contacts between Czech and Polish mathematicians: circulation of knowledge between Warsaw, Prague and Brno* (*examples of W. Żelazko, O. Borůvka, V. Pták, J. Zemánek, and A. Sołtysiak*) [*Pogmatwane kontakty matematyków czeskich i polskich: obieg wiedzy między Warszawą, Pragą i Brnem*]

15.00–16.00 Jan Koroński (Kraków), *Sto lat rachunku krakowianowego Tadeusza Banachiewicza (1882–1954) w sto czterdziestą rocznicę urodzin twórcy krakowianów*

17.00–18.00 Jan Strelcyn (Paryż), *Równania algebraiczne 5-go stopnia i funkcje eliptyczne.*

Związek pomiędzy nimi odkryty przez Ch. Hermite'a w 1858 roku zapoczatkował badania trwające do dziś. Celem odczytu jest wprowadzenie do tej tematyki i jej historii, której są poświęcone książki: R. B. King, "Beyond the Quartic Equation", Birkhäuser 1996, 155 str. i V. Prasolov and Y. Solovyev, "Elliptic Functions and Elliptic Integrals", Transl. of Math. Monographs 170, AMS 1997, x+185 str.

Część I: *Przekształcenie Tschirnhausena* (1683), *redukcja równań algebraicznych 5-go stopnia do postaci kanonicznej* (tw. Bringa (1786)–Jerrarda (1858)), *funkcja eliptyczna* $\wp$ *Weierstrassa* (1874)

Czwartek (11 V 2023)

9.00–10.00 Zdzisław Pogoda (Kraków), *Kilka epizodów z historii topologii algebraicznej*

10.00–11.00 Jan Strelcyn (Paryż), *Równania algebraiczne 5-go stopnia i funkcje eliptyczne.*

Część II. Omówienie pracy: A. Hausner, "The Bring–Jerrard Equation and Weierstrass Elliptic Functions", Amer. Math. Monthly 69 (1962), no. 3, 193–196.

11.30–12.15 Jan Koroński (Kraków), *Genowefa Majcherowa (1919–1998), jedna z doktorów wypromowanych przez Mirosława Krzyżańskiego (w dwudziestą piątą rocznicę śmierci G. Majcherowej)*

12.15–13.00 Lech Maligranda (Poznań i Luleå), *Setna rocznica habilitacji Stefana Banacha* i zakończenie konferencji.

Kolejna, *XXXV Konferencja z Historii Matematyki* została zaplanowana w Będlewie w dniach 19–24 maja 2024. Konferencja poświęcona będzie głównie historii matematyki polskiej, jednak możliwe będą też odczyty dotyczące innych zagadnień związanych z historią matematyki światowej. Ile dni będzie trwała - zależy od liczby zgłoszonych uczestników.

Podziękowania. Dziękuję wszystkim uczestnikom za udział w konferencji, wygłoszone odczyty i głosy w dyskusji. Ponadto dziękuję Elżbiecie Więsław – żonie Witolda oraz jego synowi Szymonowi za udostępnienie informacji o Witoldzie Więsławie z lat 1944–1972 oraz za zdjęcia z tym związane, co ułatwiło mi wygłoszenie odczytu: *Wspomnienie o Witoldzie Więsławie (1944–2023)*. Dziękuję również Janowi Strelcynowi za przesłanie poprawionych tytułów jego dwóch odczytów na tytuły odpowiadające ich rzeczywistej treści i Zbigniewowi Lipeckiemu za cenne poprawki językowe.

Fot. 3: Będlewo, 8 maja 2023. Szymon Więsław (z prawej) i autor artykułu

Briefly about the XXXIV Conference on the History of Mathematics, Będlewo 2023

Lech Maligranda

Abstract. This note contains information about "XXXIV Conference on the History of Mathematics", which took place in The Mathematical Research and Conference Center of the Institute of Mathematics of the Polish Academy of Sciences in Będlewo on 7-11 May 2023.

Mathematics Subject Classification AMS 2020: 01A60, 01A70, 01A55, 01A20.

Key words and phrases: history of mathematics, conferences, history of mathematics in the 20th century, mathematicians in Europe, Polish mathematics, biographies and personalia, Greek mathematics, equation of the fifth degree, history of algebraic topology.

Lech Maligranda
Poznań University of Technology
Institute of Mathematics
ul. Piotrowo 3A, 60-965 Poznań, Polska
E-mail: lech.maligranda@put.poznan.pl

Luleå University of Technology
Department of Engineering Sciences and Mathematics
SE-971 87 Luleå, Szwecja
E-mail: lech.maligranda@associated.ltu.se
Communicated by: Zdzisław Pogoda

(Zgłoszona: 20 lipca 2023; Wersja końcowa: 30 października 2023)